

ضعف

ضعف به دو معنای ناتوانی جسمی و از حالات **حدیث** به لحاظ **سند** (**حدیث ضعیف**) می‌باشد.

فهرست مندرجات

- ۱- کاربرد فقهی
- ۲- در باب صلات
- ۳- در باب صوم
- ۴- در باب حج
- ۵- در باب جهاد
- ۶- در باب حدود
- ۷- پانویس
- ۸- منبع

کاربرد فقهی

از ضعف به معنای نخست در باب‌های **صلات**، **صوم**، **حج**، **جهاد** و **حدود** سخن گفته‌اند.

در باب صلات

مستحب است **امام جماعت** حال ضعیف‌ترین مأمومان را در نظر بگیرد و از نظر اختصار و تفصیل متناسب با توان آنان نماز بگذارد.
[۱] توضیح المسائل مراجع، ج ۱، ص ۸۰۳

در باب صوم

خون گرفتن از بدن از طریق **حجامت** و مانند آن و نیز حمام کردن برای روزه‌دار در صورتی که موجب ضعف وی گردد، **مکروه** است.
[۲] جواهر الکلام، ج ۱۶، ص ۳۱۸-۳۱۹

روزه گرفتن در **روز عرفه** چنانچه موجب ناتوانی در **دعا** گردد، مکروه است.

[۳] جواهر الکلام، ج ۱۷، ص ۱۱۶

[۴] العروة الوثقی، ج ۳، ص ۶۶۰

روزه دار نمی‌تواند به خاطر ضعف روزه را افطار کند؛ اما اگر ضعف او به اندازه‌ای است که بر حسب **عادن** قابل تحمل نیست و یا تحملش بسیار دشوار است، می‌تواند افطار کند.

[۵] توضیح المسائل مراجع، ج ۱، ص ۸۹۵

در باب حج

چنانچه پیاده رفتن به حج موجب ضعف در به جا آوردن مناسک حج گردد، سواره رفتن افضل است.

[۶] مسالک الافهام، ج ۲، ص ۱۵۰

[۷] جواهر الکلام، ج ۱۷، ص ۲۱۰-۲۱۳

مقدار واجب در وقوف مشعر از طلوع فجر روز عید قربان تا طلوع خورشید است؛ از این رو، خروج از مشعر پیش از طلوع فجر جایز نیست، مگر برای زنها، بچه‌ها، پیران، بیماران و افراد ناتوان.

[۸] الحدائق الناضرة، ج ۱۶، ص ۴۴۴

[۹] جواهر الکلام، ج ۱۹، ص ۷۷-۷۹

در باب جهاد

از وظایف حاکم اسلامی، واریسی اسب‌های رزمندگان هنگام جنگ و جلوگیری از شرکت اسب‌های دست و پا شکسته، پیر، لاغر و ضعیفی است که توان جنگیدن بر آنها نیست. در صورت شرکت چنین اسب‌هایی در جنگ آیا سهمی برای آنها در نظر گرفته می‌شود یا نه؟ مسئله اختلافی است.

در باب حدود

در اجرای حدّ تازیانه حال بیمار و ناتوان رعایت می‌گردد و تا برطرف شدن **بیماری** و ناتوانی جسمی **صبر** می‌شود؛ لیکن چنانچه مصلحت در تعجیل اجرای حد باشد، به تعداد **تازیانه** از شاخه‌های نازک درخت جمع آوری و یکباره بر او زده می‌شود.
[۱۱] جواهر الکلام، ج ۴۱، ص ۳۳۹-۳۴۰

پانویس

۱. ↑ توضیح المسائل مراجع، ج ۱، ص ۸۰۳
۲. ↑ جواهر الکلام، ج ۱۶، ص ۳۱۸-۳۱۹
۳. ↑ جواهر الکلام، ج ۱۷، ص ۱۱۶
۴. ↑ العروة الوثقی، ج ۳، ص ۶۶۰
۵. ↑ توضیح المسائل مراجع، ج ۱، ص ۸۹۵
۶. ↑ مسالک الافهام، ج ۲، ص ۱۵۰
۷. ↑ جواهر الکلام، ج ۱۷، ص ۳۱۰-۳۱۳
۸. ↑ الحدائق الناضرة، ج ۱۶، ص ۴۴۴
۹. ↑ جواهر الکلام، ج ۱۹، ص ۷۷-۷۹
۱۰. ↑ جواهر الکلام، ج ۲۱، ص ۲۰۵-۲۰۶
۱۱. ↑ جواهر الکلام، ج ۴۱، ص ۳۳۹-۳۴۰

منبع

فرهنگ فقه مطابق مذهب اهل بیت علیهم‌السلام، زیر نظر آیت‌الله محمود هاشمی‌شاهرودی، ج ۵، ص ۱۴۷، برگرفته از مقاله «ضعف».